

Izvešće o radu Udruge Savez Hrvata u Mađarskoj 2023.

Analiza stanja

Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti tijekom protekle godine obavljala je prema Radnom planu, Proračunu i izmijenjenom Statutu koji su prihvaćeni na godišnjoj skupštini održanoj 13. svibnja 2023., pri čemu je ostvarivala definirane ciljeve, zadaće i odluke. Savez je svoje aktivnosti na očuvanju baštine, njegovanju jezika i promicanju kulture ostvarivao u šest jednakopravnih regija nastanjenih pripadnicima hrvatske narodnosti. Svojim najvažnijim ciljem smatrao je dodatan razvoj i unapređenje narodnospolitičke strategije, kulturne autonomije i uvjeta rada, pravnog položaja, financijske situacije, partnerstava te stabilizacije članske baze.

Istaknute zadaće za 2023. godinu bile su sljedeće:

- Temeljita analiza rezultata popisa stanovništva održanog 2022. godine na razini naselja i donošenje zaključaka.
- Priprema za izbore 2024. godine, utvrđivanje izborne strategije i provedba potrebnih aktivnosti.
- Priprema i saziv godišnje Skupštine.
- Redovito sazivanje sjednica Predsjedništva i radnih odbora, definiranje operativnih aktivnosti.
- Povećanje broja članova, poboljšanje discipline u vezi s plaćanjem članarina.
- Korištenje mogućnosti koje pružaju natječaj u zemlji, matici i EU.
- Jačanje partnerstava, konkretiziranje suradnje s hrvatskim organizacijama, samoupravama, tijelima drugih narodnosti i maticom.
- Održavanje državnih i regionalnih priredbi i programa, njegovanje hrvatske kulturne tradicije u cilju očuvanja materinskog jezika i vjerskog života.

Kadrovski uvjeti

Rad izabраниh upravljačkih tijela

Predsjedništvo

• Joso Ostrogonac	-	predsjednik
• Arnold Barić	-	potpredsjednik
• Marijana Balatinac Dr. Al-Emadné	-	predsjednica Baranjske regije
• Józsefné Markovics	-	predsjednica Bačko-kiškunske regije
• Jozo Solga	-	predsjednik Podravinske regije
• Edit Horváth Paukovitsné	-	predsjednica Gradišćanske regije
• Eva Išpanović	-	predsjednica Regije Budimpešte i Peštanske županije
• Balázs Bódis	-	predsjednik Zalske regije

U svrhu unapređenja operativnosti Predsjedništvo je kroz godinu održalo četiri sjednice, i to na sljedećim lokacijama, dolje navedenog dana, sa sljedećim temama i dnevnim redom:

- **Dombóvár, 19. siječnja 2023.**

-Konzultacije s gradonačelnikom Dombóvára i članovima mjesne Hrvatske samouprave o mogućnostima održavanja priredbe „Cro-Fest”.

- **Mišljen, 17. veljače 2023.**

- Razmatranje izvješća i financijskih planova, natječaji, zadaće u vezi s Croatica Kft.–om, zauzimanje stajališta o natječaju za glavnog urednika Hrvatskog glasnika, prijedlozi za dodjelu nagrade „Pro Cultura”.

- **Pečuh, 22. travnja 2023.**

- Konzultacije o sazivanju Skupštine, dogovor o scenariju priredbe „Cro-Fest”, definiranje proljetnih i ljetnih priredbi, određivanje financijskih izvora.

- **Mišljen, 6. rujna 2023.**

- Konzultacije o pripremama za održavanje izbora, program Državnog dana Hrvata, prijedlozi za dodjelu odlikovanja.

Stalni gosti sjednica Predsjedništva bili su predsjednik HDS-a Ivan Gugan, predsjednica Nadzornog odbora Hajnalka Vuković i predsjednik Disciplinskog odbora David Gregeš. Jozo Solga sudjelovao je u dužnosti parlamentarnog glasnogovornika i predsjednika Podravske regije. Kada sjednica nije bila zatvorenog tipa pozivani su i predstavnici hrvatskih medija. Na sjednicama su se vodili zapisnici. Odluke su donesene u formi rješenja.

Nadzorni odbor

Sastav Nadzornog odbora:

Zorica Vuković	- predsjednica
Martin Kubatov	- član
Robert Ronta	- član

Članovi nadzornog odbora redovito su provjeravali računovodstvene evidencije, financijske obračune i dokumente Saveza. Članovi Nadzornog odbora o svojim zaključcima izvijestili su Predsjedništvo. Predsjednik NO-a na godišnjoj skupštini podnio je izvješće o radu Nadzornog odbora.

Nadzorni odbor je uz pomoć pravника riješio pravnu pozadinu Zaklade „Zornica”.

Predsjednik Saveza i predstavnik računovodstvenog servisa redovito su pozivani na sjednice Nadzornog odbora, na kojima su sačinjeni ažurni i ovjereni zapisnici. Zapisnici sadrže pojedine odluke.

Disciplinski odbor

Sastav *Disciplinskog odbora*:

- David Gregeš - predsjednik
- Marija Pilšić - članica
- Joso Šibalin - član

Disciplinski odbor pratio je procese primanja novih članova i plaćanja članarine. Tijekom godine nije bilo disciplinskih predmeta.

Skupština

Godišnju Skupštinu Predsjedništvo je održalo 13. svibnja 2023. u Sportskom centru Szuhay u Dombóváru. Prije skupštine, 19. siječnja i 5. svibnja 2023. obavljene su konzultacije s gradskim čelnicima i predstavnicima mjesne Hrvatske samouprave o tehničkim i drugim uvjetima održavanja godišnje skupštine i priredbe „Cro-Fest”. Domaćini su maksimalno udovoljili svim potrebama.

Na priredbi je pored gradonačelnika Dombóvára Szilárda Pintéra i predsjednika mjesne Hrvatske samouprave Gábora Varge Stadlera sudjelovao veleposlanik RH Mladen Andrić, koji se sudionicima obratio pozdravnim govorom.

Članovi Skupštine raspravljali su o izvješću o radu Saveza za 2022. godinu, financijskom izvješću, radnom planu za 2023., te financijskom planu za 2023. godinu.

Skupština je jednoglasno ovlastila predsjedništvo za provedbu operativnih zadaća u vezi s izborima 2024. godine (pripremu i provedbu izbora, preciziranje i postavljanje načela, sastavljanje liste, odabir kandidata i provedbu administrativnih zadaća).

Svi članovi Saveza izviješćeni su o sazivanju skupštine putem pisma ili elektroničke pošte; dostavljene obavijesti sadržale su dnevni red, mjesto i vrijeme održavanja te upute o postupanju u slučaju nepostizanja kvoruma. Članstvu su na vrijeme dostavljeni i dokumenti koji su razmatrani na skupštini. Poziv i dokumenti pojedinačno su objavljeni u Hrvatskom glasniku i na mrežnoj stranici Saveza.

Pravnu podlogu za održavanje Skupštine omogućio je odvjetnik Dr. Kolos Harci-Kovács.

Predsjedničke dužnosti

Predsjednik Saveza Joso Ostrogonac predsjedničke dužnosti obavljao je prema Statutu, zastupajući interese Saveza na raznim forumima, sastancima, konferencijama i kulturnim priredbama. Uspostavio je i neprekidno održavao razgranate odnose s najvišim političkim krugove Mađarske i Republike Hrvatske, parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskom državnom samoupravom, županijskim i mjesnim hrvatskim samoupravama, partnerskim institucijama, narodnosnim organizacijama i medijima.

Predsjednika je u odsutnosti, samostalno, prema prethodnom dogovoru zastupao potpredsjednik Arnold Barić.

Članstvo

Broj registriranih članova Saveza postupno raste.

Pravovremenost plaćanja članarina je promjenljiva, iako smo tijekom godine svim članovima poslali pismo upozorenja i uplatnicu. Protekle godine članarinu je uz 370 pojedinaca platilo 10 civilnih udruga.

Predsjedništvo tijekom 2022. godine nije primjenjivalo instrument isključenja iz članstva.

Na žalost, tijekom protekle godine preminulo je više članova Saveza. U Petrovom Selu sahranili smo novinarku i pjesnikinju Timeu Horvat, u Čavolju predsjednika mjesne Hrvatske samouprave Stipana Mandića, a u Kemlji Jánosné Stipkovics Miciku, koja je također bila predsjednica mjesne Hrvatske samouprave. Bili su osnivači Saveza Hrvata u Mađarskoj i desetljećima su se marljivo zalagali za opstanak Udruge.

Predsjedništvo je i ove godine koristilo svoje pravo predlaganja za dodjelu odlikovanja Pro Cultura Minoritatum Hungariae. Predložili smo da se odlikovanje dodijeli Čavoljski bunjevačkohrvatski kulturni krug, koji proslavlja 50. obljetnicu rada.

Financije i poslovanje Saveza

Financijsku podlogu poslovanja Saveza predstavljala su natječajna sredstva i uplate članarina. Glavni sponzori: Fond Gábor Bethlen

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Sukladno nacrtu proračuna za 2023. godinu primljeni iznosi pokrivali su troškove sazivanja državne Skupštine, sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora te drugih sastanaka.

U okviru provedbe državnih i regionalnih programa omogućili smo nastupe kvalitetnih umjetnika, pokrili njihove putne troškove, riješili prijevoz mnogobrojne publike iz drugih dijelova zemlje i pokrili troškove skromnog dočeka gostiju.

Dobivenu potporu koristili smo za nabavu uredskog materijala, pokrivanje administrativnih, bankovnih, poštanskih, telefonskih i telekomunikacijskih troškova, održavanje službenog vozila i kadrovske troškove.

Projekti su prijavljeni ažurno i u utvrđenom roku, prema propisima. Prihod od članarina diferencirano je korišten za financiranje programa i priredbi regionalnih organizacija.

Precizne i zakonite računovodstvene usluge Savezu je pružao računovodstveni servis BM-KONTÓ iz Baje.

Poslovna banka Saveza: ERSTE BANK HUNGARY ZRT., broj bankovnog računa:

11600006 – 00000000 – 78612358

Taksativni prikaz realizacije planiranog proračuna sadrži Financijsko izvješće.

Državna priredbe i programi 2023. godine

Hrvatski gastronomski i kulturni dan „Cro-Fest“

Usporedno sa Skupštinom u Dombóvár je 13. svibnja 2023. održan Državni gastronomski i kulturni dan. Regije su tradicionalno predstavile svoje gastronomsko umijeće i karakteristike.

U sklopu kulturnog programa nastupili su Podravinski tamburaši, učenici Hrvatskog obrazovnog centra Miroslav Krleža, Ženski zbor „Korijeni“, KUD „Bunjevačka zlatna grana“, Ženski pjevački zbor „August Šenoa“, KUD „Podravina“, scenski umjetnik Stipan Đurić i tamburaški sastav „Misija VIT“.

Državni dan Hrvata

Ovogodišnji Državni dan Hrvata u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza održan je 11. studenog u Velikoj Kaniži.

Priredba je započela svetom misom u mjesnoj crkvi Srca Isusova. Misno slavlje predvodio je goričanski svećenik Josip Drvoderić uz pomoć bogoslova iz Murskog Krstura Martina Benceša. Prije svečanog programa publika koja se okupila iz svih dijelova zemlje pogledala je izložbu „Tam pri našoj staroj Muri“, koju je otvorila Zorica Prosenjak Matuláné.

Nakon toga na velikoj sceni Kulturnog centra uslijedio je kulturni program „Naš KAJ ne damo za nikaj“ u kojem su nastupili zalski KUD-ovi, pjevači, plesači i glazbeni sastavi te učenici i polaznici mjesnih škola i vrtića u kojima se predaje hrvatski jezik.

Kulturni program dočarao je folklor, bogatu baštinu i život pomurskih Hrvata.

Sudionike su pozdravili gradonačelnik Velike Kaniže László Balogh, zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i veleposlanik RH u Budimpešti Mladen Andrić.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika HDS-a i Saveza uslijedila je predaja odlikovanja. U ime naše Udruge priznanja su dobili Irénke Gurdan-Kráner iz Podravine, Hrvatski zbor iz Velike Kaniže, Mješoviti hrvatski zbor iz Harkanja i Hrvatska redakcija Mađarske televizije. Po završetku svečanog programa održan je skroman domjenak.

Programi koji su ostvareni uz moralnu i financijsku podršku Saveza

Regionalne organizacije tijekom godine svoje tradicionalne programe za očuvanje baštine ostvarile su uz financijsku potporu Saveza i sredstava koja su samostalno ostvarena kroz fondove.

Odlukom Predsjedništva podržane su priredbe čije je cilj bio njegovanje baštine i materinskog jezika, kao i očuvanje kulture, vjere i identiteta.

Potpore su obuhvatile mjesne hrvatske balove i prela (troškovi nastupa glazbenih sastava, predmeti za tombolu), dječje priredbe, natjecanja u poznavanju hrvatskog jezika, nastupe folklornih plesnih ansambala, izlete i ekskurzije, znanstvene elaborate, mjesne priredbe, organizacijske troškove, najamnine, tiskarske troškove, plakate, pozivnice, jubilarne priredbe, koncerte, mjesne hrvatske dane, seoske dane, hodočašća, mise, vjerske i povezane priredbe te putne troškove.

Od regionalnih programa treba istaći sljedeće priredbe:

- Veliko prelo - Baja, 28.01.
- Podravinski gastronomski festival – Martinci, 28.01.
- Hrvatski bal – Sambotel, 04.02.
- Maškare – Baja, 23.02.
- Skupština Baranjske županije, Proljetni festival – Mišljen, 15.04.
- Markovdan – Vancaga, 03.06.
- „Somijada” – Topolje, 30.07.
- Ljetni festival – Martinci, 12.08.
- Hrvatsko državno hodočašće – Marijansko svetište, Santovo, 02.09.
- „Kobasijada” – Martinci, 07.09.

Javnapolitičke aktivnosti Saveza

Aktivnosti Saveza kao nevladine organizacije sve više dobivaju na važnosti. Savez dobiva sve veću važnost u javnopolitičkom i društvenom životu, a obavljanjem javnih, kulturnih i strukovnih zadaća štiti i zastupa prava te kolektivne i individualne interese hrvatske narodnosti.

Područja javnopolitičkih aktivnosti:

- Važan događaj ove godine bio je službeni posjet **Predsjednika RH Zorana Milanovića** Budimpešti, u sklopu kojeg je 20. siječnja u prostorijama Veleposlanstva RH održan sastanak s predstavnicima hrvatske zajednice. Predstavnici Saveza pored ostalih prenijeli su kratke informacije o radu, ciljevima i zadaćama Saveza.
- Dana 13. ožujka 2023. u Baji u društvu predsjednika HDS-a sastali smo se s voditeljima **Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca”**, te smo dogovorili predstavljanje pučkog običaja „Dužijance“ u Mostaru.
- Na poziv Osječko-baranjske županije 3. lipnja 2023. u Gajiću sudjelovali smo na **Međunarodnom okupljanju podunavskih Hrvata**.

- Od 21. do 23. lipnja 2023. u Mostaru je priređena **žetvena proslava Dužijanca**. Pored subotičkog KUD-a u sklopu kulturnog programa nastupili su plesni ansambl iz Gare i Orkestar Bačka. Istodobno u Buni kod Blagaja položeni su vijenci kod spomen-ploče posvećene pradomovini Bunjevaca.
- Od 6. do 8. listopada 2023. u **Novalji** održan je **I. Susret Hrvatskih manjina izvan Republike Hrvatske**. Razgranate aktivnosti Saveza predstavili smo na forumu na kojem je sudjelovao ministar vanjskih poslova RH. U okviru gastronomske i kulturne večeri koja je održana u centru Novalje mjesni žitelji mogli su kušati bajski fiš paprikaš, bački miješani perkelt, baranjsku sarmu, podravinsko pečenje, hladne plate i kolače. U sklopu kulturnog programa uz pratnju tamburaškog sastava Zoltana Vizvarija nastupili su podravinski plesači i pjevači.
- Dana 01.12.2023. u Bugarskom kulturnom centru u Budimpešti sudjelovali smo na obilježavanju **30. obljetnice donošenja Zakona o manjinama**. U kulturnom programu na kojem su nastupili manjinski KUD-ovi i umjetnici iz Mađarske Hrvate su izvedbom bunjevačkih plesova zastupali učenici HOŠIG-a.
- Predsjednik Saveza uz hrvatskog glasnogovornika i predsjednika HDS-a sudjeluje u radu **Mađarsko-hrvatskog međuvladinog mješovitog odbora za manjine**, čija je zadaća nadzor nad ostvarivanjem prava hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske manjine u RH te pružanje uzajamne pomoći.
Godine 2023. zbog raznih razloga Odbor nije zasjedao.
- Savez je aktivno sudjelovao u radu **Tematske radne skupine za narodnosna pitanja**. Zadaća radne skupine je promicanje ostvarenja narodnosnih prava u Mađarskoj, njihovo nadziranje i praktično ostvarenje te po potrebi predlaganje pojedinih izmjena Vladi.
Radna skupina 6. prosinca 2023. prihvatila je novi poslovnik te razmotrila zakonske izmjene (izmjene Zakona o narodnostima, pravila održavanja izbora 2024. godine), te iskustva narodnosnih natječaja za 2023., a razgovaralo se i o proračunu za 2024. godinu.

Partnerstva Saveza

Savez svojim najvažnijim partnerom smatra **Hrvatsku državnu samoupravu**. Kvalitetnu suradnju dviju organizacija omogućuju redovite konzultacije, dijalog i koordinacija zajedničkih programa. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Skupštine HDS-a, što olakšava zajedničko razmišljanje i kontakte.

Savez održava izvrsne odnose s **parlamentarnim glasnogovornikom Hrvata u Mađarskoj**, koji redovito sudjeluje na priredbama i sjednicama Saveza. Glasnogovornik Jozo Solga dobro poznaje uspjehe, brige i probleme Udruge, budući da je kao predsjednik Podravinske regije već više desetljeća član Državnog predsjedništva.

Savez je zajedno s HDS-om proporcionalni suvlasnik **Medijskog centra i izdavačke kuće Croatica d.o.o.**

Predsjedništvo redovito pribavlja informacije o poslovanju i aktivnostima Croatice. U radu Nadzornog odbora Croatice u ime Saveza sudjeluju Robert Ronta i Martin Kubatov.

Regionalne organizacije Saveza održavaju kvalitetne radne odnose s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama. O uspjehu suradnje svjedoče brojni zajednički programi za očuvanje baštine, kulturne priredbe i aktivnosti s ciljem njegovanja materinskog jezika.

Predsjednik Saveza i regionalni predsjednici redovito informiraju hrvatske medije o organiziranim programima i aktualnim zadaćama. Na regionalnim priredbama i programima redovito sudjeluju novinari **Hrvatskog glasnika, Radio Croatice** te hrvatskih redakcija **Mađarskog radija i televizije**, koji objektivno izvješćuju javnost o događanjima.

Kontakte s maticom Savez održava preko **hrvatskog diplomatskog zbora u Mađarskoj** i samostalno.

Veleposlanik Mladen Andrić sa suradnicima redovito posjećuje priredbe koje organizira Savez, te nastoji obići čak i najmanja hrvatska naselja. Predsjednik Saveza ili njegov predstavnik redovito sudjeluje na službenim priredbama Veleposlanstva.

Generalni konzulat RH u Pečuhu također aktivno sudjeluje u narodnosnom životu, prvenstveno na području tri županije, Baranjske, Šomođske i Bačko-kiškunske županije.

Veleposlanstvo i Generalni konzulat redovito pozivaju čelnike Saveza na konzultacije, sastanke i priredbe.